

Zeitschrift: Hochparterre : Zeitschrift für Architektur und Design
Herausgeber: Hochparterre
Band: 28 (2015)
Heft: [12]: Warschau Mitte = Warszawa ródmiecie

Artikel: Das Quartier mit der Stadt verknüpfen = Scali nowe centrum z miastem
Autor: Wirth, Toni
DOI: <https://doi.org/10.5169/seals-595450>

Nutzungsbedingungen

Die ETH-Bibliothek ist die Anbieterin der digitalisierten Zeitschriften auf E-Periodica. Sie besitzt keine Urheberrechte an den Zeitschriften und ist nicht verantwortlich für deren Inhalte. Die Rechte liegen in der Regel bei den Herausgebern beziehungsweise den externen Rechteinhabern. Das Veröffentlichen von Bildern in Print- und Online-Publikationen sowie auf Social Media-Kanälen oder Webseiten ist nur mit vorheriger Genehmigung der Rechteinhaber erlaubt. [Mehr erfahren](#)

Conditions d'utilisation

L'ETH Library est le fournisseur des revues numérisées. Elle ne détient aucun droit d'auteur sur les revues et n'est pas responsable de leur contenu. En règle générale, les droits sont détenus par les éditeurs ou les détenteurs de droits externes. La reproduction d'images dans des publications imprimées ou en ligne ainsi que sur des canaux de médias sociaux ou des sites web n'est autorisée qu'avec l'accord préalable des détenteurs des droits. [En savoir plus](#)

Terms of use

The ETH Library is the provider of the digitised journals. It does not own any copyrights to the journals and is not responsible for their content. The rights usually lie with the publishers or the external rights holders. Publishing images in print and online publications, as well as on social media channels or websites, is only permitted with the prior consent of the rights holders. [Find out more](#)

Download PDF: 14.02.2026

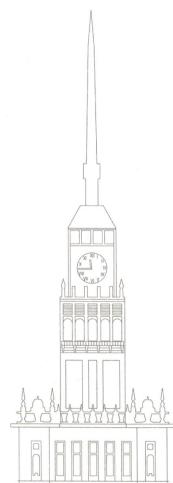
ETH-Bibliothek Zürich, E-Periodica, <https://www.e-periodica.ch>

Mit Kolonnaden versehene Fassaden begleiten die Aleje Jerozolimskie. An der Kreuzung mit der Marszałkowska setzt ein höherer Baukörper einen Akzent. | Wzdłuż Alej Jerozolimskich zaprojektowano podłużny budynek z ciągiem arkad, skrzyżowanie z ulicą Marszałkowską zaakcentowano zaś obiektem wyższym. Projekt: Philippe Lehner

Zwei Hochhäuser fassen den Platz vor dem Zentralbahnhof. | Dwa wieżowce zamkają plac przy Dworcu Centralnym. Projekt: Onur Özman

Das Gebäude in der Hauptachse des Kulturpalastes bricht die monumentale Axialität. | Budynek na głównej osi PKN przełamuje jej monumentalizm. Projekt: Damian Gysi

Das Quartier mit der Stadt verknüpfen | Scalić nowe centrum z miastem

Projektowane nowe centrum Warszawy otaczażą powojenne obiekty i zespoły pochodzące z różnych lat. W jaki sposób można połączyć istniejącą i planowaną zabudowę? Gdzie przebiegać powinny ulice, a gdzie należy zaaranżować przestrzenie publiczne? Jak je tworzyć i w jaki sposób oceniać ich jakość przestrzenną? By odpowiedzieć na te pytania, trzeba odwołać się do kryterium struktury użytkowej miasta i roli kompozycji architektonicznej.

Skrzyżowanie dwóch głównych arterii – ulicy Marszałkowskiej z Alejami Jerozolimskimi – również w naszym opracowaniu jest najważniejszym węzłem komunikacyjnym. Poszerzony pasaż przed biurowcem Universalu i pawilonem PKO wiedzie do wejścia na stację metra, a dalej, przez projektowany kwartał, w stronę przystanku SKM i Dworca Centralnego.

To równolegle do Alej Jerozolimskich piesze przejście ma decydujące znaczenie dla określenia parametrów proponowanej tu zabudowy. Bardzo wyraźnie zobaczymy zastosowanie zasady przenikania się przestrzeni – przesuwanie wzgólnie siebie obiektów o odmiennej wysokości. Położone na różnych poziomach ciągi piesze po-

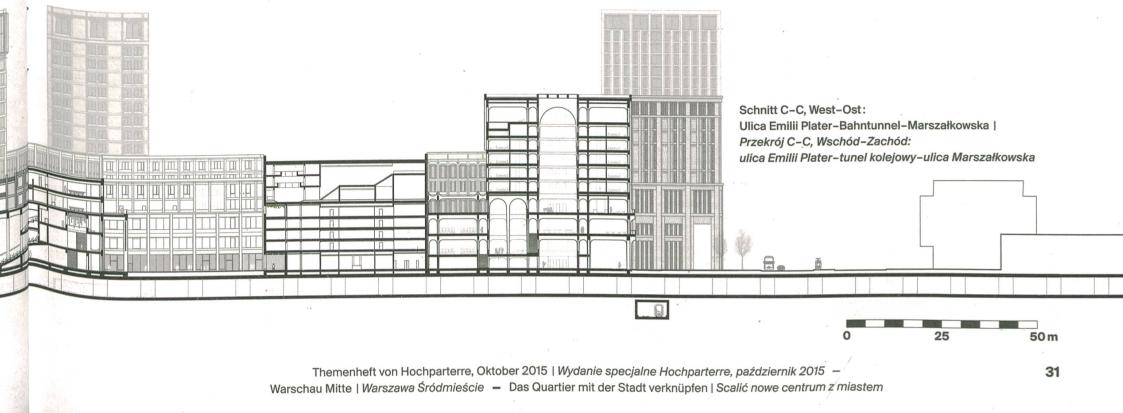
przez ogólnodostępne dziedzirice prowadzą do lokali handlowo-usługowych i wiążą znajdująca się tu stację kolejową z miastem. Od strony Alej Jerozolimskich, vis-à-vis zachowanych kamienic z początku XX wieku, zaproponowano budynek z

arkadami tworzący nową pierzeję ulicy. Dwie Fussgängerverbindung – parallel zu den Aleje Jerozolimskie – ist bestimmd für die Baufelder am Südrand des Planungsexperiments. Das Prinzip der Raumfolgen, die aus zueinander verschobenen, unterschiedlich tiefen Blöcken erzeugt werden, zeigt sich hier am klarsten. Auf unterschiedlichen Niveaus führen öffentliche Innenhöfe und Passagen durch die Verkaufs- und Unterhaltungsbauten und verbinden den darin eingefügten S-Bahnhof mit dem Stadtraum. Eine durchgehende Kolonnade schließt an den →

Na całkowicie inną strukturę przestrenną natrafimy wzdłuż ulicy Marszałkowskiej. Ściana Wschodnia jest bardzo zróżnicowaną kompozycją. Nie zamyka przestrzeni, lecz ją filtryje i tworzy zabudowę o wielu obliczach. Trzy →

Schnitt C-C, West–Ost:
Ulica Emilii Plater–Bahntunnel–Marszałkowska |
Przekrój C-C, Wschód–Zachód:
ulica Emilii Plater–tunel kolejowy–ulica Marszałkowska

0 25 50 m

→ Aleje Jerozolimskie diesen inneren räumlichen Reichtum der Blöcke ab. Sie bildet ein Vis-à-vis zur Strassenfront aus dem frühen 20. Jahrhundert, die im Zweiten Weltkrieg als eine der wenigen unversehrt geblieben ist.

Auf ein völlig anderes Raumgefüge treffen wir an der Ulica Marszałkowska: Die Ostwand ist eine in der Tiefe gestaffelte räumliche Komposition spätmoderner Raumauffassung. Sie schliesst den Raum nicht ab, sondern filtert ihn und fasst ihn in einem mehrschichtigen Aufbau. Drei aus dem Stadtkörper aufragende, senkrecht zur Strasse gestellte Wohnhochhäuser bilden eine auf Fernwirkung ausgelegte Silhouette und versuchen als Gegenüber des Kulturpalastes die Leere, die ihn heute umgibt, zu strukturieren. Für den Strassenraum massstabsbestimmend sind jedoch die davor liegenden gläsernen Körper mit glatten Fassaden. Dahinter verläuft eine Einkaufs- und Flanierpassage, die von parallel stehenden Scheibenhäusern gesäumt ist. Diese vermitteln in der Höhe zwischen den Wohnhochhäusern Hinter dem Eisernen Tor und den Glasbauten.

Das Projekt nimmt dieses Thema der räumlichen Staffelung ebenfalls auf. So verläuft zur Ulica Marszałkowska eine Parallelstrasse in der zweiten Reihe, und durch die Kaufhäuser führt eine Längsverbindung. Ein präzise geschnittener, durch Kolonnaden begleiteter Strassenraum hebt die frontale Gegenüberstellung von Ostwand und Palast auf und verlängert die im MDM-Quartier beginnende rhythmisierte Raumfolge der Ulica Marszałkowska. Der axial zum Kultur- und Kongresspalast stehende Museumsblock ist in den Strassenraum eingeschoben und markiert den Zugang zum Platz vor dem Kulturpalast. Diese Verengung bricht die monumentale Axialität des Palastes und bindet ihn in seine Umgebung ein. In der gleichen Breite führt die Ulica Marszałkowska bis zum Sächsischen Garten, wo sie einen präzisen Abschluss findet.

An der Kreuzung mit der Ulica Świętokrzyska entsteht ein kleiner Platz für die U-Bahnzugänge. In den Blöcken, die die neue Bebauung im Norden abschliessen, sind kulturelle und kirchliche Institutionen sowie Schulen für Sport und Kunst untergebracht. Diese Neubauten stehen auf einer präzisen Strassenlinie und bilden mit unterschiedlichen Bauhöhen eine eigenständige Silhouette als Gegenüber der grossmassstäblichen, uniformen Bauten der Siedlung zum Eisernen Tor.

Ein Wildwuchs von Hochhäusern bedrängt im Westen den kollektiven Stadtraum und das Monument des Kulturpalastes – ein Ausdruck des neuen Individualismus. Sie machen klar, dass die Stadt als gesellschaftlich-kulturelle Leistung ihre Bedeutung erst über die Qualität der öffentlichen Räume erlangt. Deshalb schlägt das Projekt an der westlichen Flanke des Areals ein Doppelhochhaus vor, das den Bahnhofplatz fasst und den Strassenraum auf seiner ganzen Länge beruhigt. Ein Platz mit einer frei stehenden Kolonnade gibt dem Kulturpalast und insbesondere dem halbkreisförmigen Umgang des Kongresssaales einen der historischen Bedeutung entsprechenden würdigen Freiraum. Toni Wirth

→ wysokościoce mieszkane sprawiają wrażenie tła i próbują organizować obecną dziś pustkę wokół Pałacu Kultury. Miarę przestrzeni samej ulicy nadają położone z przodu przeszklone budynki domów towarowych, za którymi znajduje się pasaż handlowo-spacerowy.

Projekt podejmuje również temat przestrzennego zróżnicowania. I tak, równolegle do ulicy Marszałkowskiej, naprzeciw domów towarowych, przebiega drugi pasaż. Precyzyjnie wykrojoną kolumnadą towarzyszy przestrzeni ulicy, konfrontując ją ze Ścianą Wschodnią i Pałacem, a zatem kontynuując charakter zabudowy MDM-u. Na osi Sali Kongresowej zlokalizowano tu budynek muzeum, który zamknięty od wschodu nowo powstały plac przed Pałacem. Przy skrzyżowaniu z ulicą Świętokrzyską, gdzie znajduje się wejście do metra, zaproponowano kolejny plac, a w blokach, które nową zabudowę zamkują od północy, funkcje kulturalne i edukacyjne. Te nowe obiekty stoją w linii ulicy, a dzięki zróżnicowanej wysokości tworzą przeciwwagę dla zunifikowanej zabudowy pobliskiego osiedla Za Żelazną Bramą.

Od zachodu odbiorcę atakuje dziś las nowych wieżowców, które uświaddamiają, że władze miasta funkcję gospodarczo-kulturalną przedkładają nad jakość przestrzeni publicznych. Nasz projekt proponuje więc dwa bliźniacze wysokościowce, które „oprawiłyby” Dworzec Centralny i zmniejszyły przestrzeń ulic. Zaaranżowany tu plac, otoczony z trzech stron kolumnadą nad Pałacowi, a w szczególności półokrągłą Sali Kongresowej, bardziej reprezentacyjny charakter.

Toni Wirth

Die Dozierenden | Prowadzący

Pablo Horvath, Dominique Lorenz, Beat Rothen, Thomas Schregenberger, Detlef Schulz, Toni Wirth

Die Studierenden | Studenci

Nadine Ammann, Ramon Arnold, Martin Baumann, Dominique Beer, Manuel Bernasconi, Andreas Bernet, Laura Bissegger, Sarah Jane Blas, Regula Blatter, Bruno Bucher, Helen Büchi, Laura Buff, Sandra De Stefani, Roman Dürst, Linda Eisenbart, Svenja Fuchs, Johannes Gadient, Etienne Girard, Steeven Govindapillai, Silvan Gröbli, Mike Guerriero, Rudolf Gysel, Damian Gysi, Robin Häberli, Benjamin Hagger, Boris Hämmeler, Alexandra Hegglin, Maya Hofer, Patricia Honegger, Joy Hungerbühler, Sabrina Hürlmann, Patric Hüter, Simon Kläger, Fabienne Kieger, Lorenz Koller, Flavio Lang, Philipp Lehner, René Leuenberger, Fabio Licciano, Jeannine Mäder, Mattia Mariotto, Christoph Mesmer, Sandra Metzger, Enlirat Mustafa, Sandro Nater, Rukiye Osman-Oral, Onur Özman, Piero Parini, Dominic Pfenniger, Tamara Polo, Noorzai Wais Raoufi, Sarah Roditschek, Désirée Rohner, Sven Fabian Rüegg, Isabel Rüttimann, Lucien Salpeter, Selin Samci, Jan Sauber, Oliver Sauter, Mathias Schaub, Jan Schmid, Oliver Schmid, Kevin Sieverdt, Julia Spanò-Riebel, Lukas Spirig, Matthias Stauber, Dominic Studer, Andreas Thalmann, Sharon Ulrich, Melanie Vanz, Alexandra Venzin, Yanick Volpez, Roger von Rüti, Karl Waldvogel, Alain Walter, Florian Weber, Aaron Wiederkehr, Michael Wiesli, Philipp Winet, Marko Zrakic, Marcel Zufferey

Vertikale Akzente reagieren auf die umgebende Bebauung und verweben das neue Quartier mit der bestehenden Stadt. | Pionowe akcenty odnoszą się do otaczającej zabudowy i scalają nową dzielnicę z miastem.
Foto | Zdjęcie: Pit Brunner